

إقليم كوردستان-العراق
مجلس الوزراء
وزارة الصحة
المديرية العامة للأمور الصحية

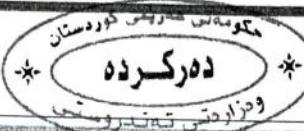

هەرێمی کوردستان- عێراق

ئەنجومەنی وزیران
وزارتی تەندروستی
بەپێویسەرایەتی گشت کاروباری تەندروستی

No:

Date ٢٠١٩ / ٢ / ٢٠١٩

٢٧٨ / کوردى

ژمارە:
ریکەوت:

((پیشەرگە سومبولی نەتەوەی و پاریزەری کوردستان))

بۆ/ بەپێویسەرایەتی گشتی تەندروستی ھەولیز، سلیمانی، دھۆک

ھەڵەبجە شەھید، گەرمیان، راپەرین، کۆیه

بابەت/ رێنمایی ھاوردەکردنی خواردنەوەی و وزە بەخش (مشروبات طاقە)

دوابەدوانی نووسراومان ژمارە (٢١٩٤) لە (٢٠١٨/٤/١٦) وە ئامازە بە کۆننووسی کۆبۈونەوەی بۆزى دوو شەھە ریکەوتی (٢٠١٩/٣/١٨) لە دیوانی وزارتەمان سەبارەت نوی کردنەوەی چەند مادده و بېرگەیەک لە رێنمایی پێندانی مؤەتە بازرگانی کردن بە ھاوردەکردنی خواردنەوەی و وزە بەخش (مشروبات طاقە). لە دەرەوەی وولات بۆ ھەرێمی کوردستان و عێراق. کاری پیتویست نەنجام بدهن بە پەپەرەوە کردنی دواین رێنمایی کە لە خواردنەوە ھاتووه. لەکەن ریزماندا.

ماددهی یەکەم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت لە دیوانی وزارتی تەندروستی/ بەپێویسەرایەتی گشت کاروباری تەندروستی زانیاری پیتویست تۆمار بکات.

ماددهی دووەم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت بەلێنامە بەنات سەبارەت بەو زانیاریانە تۆماری کردووه، ھەمووی نەواوه، وە پاپەندی گشت رێنماییکانی تەندروستی بیت بۆ ھاوردەکردنی بەدرەھە خواردنەوەی و وزە بەخش (مشروبات طاقە).

ماددهی سێیەم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت ناوی بەرھەمەکەی تۆمار بکات لە وزارتە بازگان و پیشەسازی ھەرێمی کوردستان و عێراق.

ماددهی چوارەم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت ناسنامەی ژووری بازگانی ھەبیت.

ماددهی پێنچەم- ریکە بە هیچ بازگان/ کۆمپانیا خواردنەوەی و وزە بەخش (مشروبات طاقە). نادریت نەگەر تۆمار نەکرابیت.

ماددهی شەشم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت.....

۱. خاون گریبەستیک (عقد) بیت لەکەن کۆمپانیا/ کارگە بەرھەمین بە پێچەوانەوە ریگە پێندانی بۆ ناکریت.

۲. نەگەر (کۆمپانیا/ بازگان) یا ھاوردەکار نەیتوانی لەکەن (کۆمپانیا/ کارگە) وولاتی سەرچاوه گریبەست (عقد) بکات نەوا دەتوانیت

لەکەن نەو کۆمپانیا یا گریبەست بکات کە وەکالە یان گریبەست (عقد) لەکەن کۆمپانیا/ کارگە وولاتی سەرچاوه ھەیە بە مەرجینک گریبەست (عقد) نیوانیان بەبیت.

۳. بە مەبەستی دلنیابونن لە گریبەست (عقد) دەبیت پشگیریەک لە لایەن کۆمپانیا بەرھەمین بەبیت کە تىندا ئامازە کرابیت

کۆمپانیا یا ھاوردەکار گریبەستی کردووه بۆ نەو بەرھەمەی ھاوردە دەکات، وە نەگەر خانی (٢) پەپەرەوە بکات نەوا دەبیت ھەردوو گریبەست (عقد) بەبیت وە دەبیت بۆ یەک جار پشتراست بکریتەوە لە لایەن....

• کۆمپانیا بەرھەم ھین.

• نەو دامودەنگایە بەرپرسیاریەتی وزارتی دادی بەدستە لە وولاتی بەرھەم ھین.

• وزارتی دەرەوەی وولاتی بەرھەم ھین.

ماددهی حەوتەم- بازگان/ کۆمپانیا دەبیت بەر لە ھاوردەکردنی بەرھەمکە لە سەر نەرگى خۆی تیمەنکی (٥) کەس شارەزا لە بوارەکانی (چاودیزی) تەندروست و خوارک، تاقیگە (بایلۆچی و کیمیاوی) سەردارانی کارگە بەرھەم ھین بکەن لە وولاتی سەرچاوه بۆ دلنیابونن لە ھەموو نەو زانیاریانەی کە لە رێنماییا کانمادا ئامازە پێ کراوه لە ھەموو بوارەکانی تایبەت بە بەرھەمی خواردنەوەی و وزە بەخش (مشروبات طاقە) ..

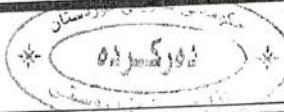
No:

Date / / 2019

ژمارە:

کوردى / ٢٧٨

ریکەوت:

((پیشەرگە سومبولی نەتەوەی و پارێزەری کوردستان))

ماددەی هەشتم - بازرگان/ کۆمپانیا بەر لە ھاوردەکردنی بەرھەمەکەی لە وڵاتی سرچاوە پێتوستە مۆلەتی ھاوردەن لەسەر کلیشەی کۆمپانیا پێشکەش بە وزارەتی تەندروست / بەرپویە رایەتی گشت کاروباری تەندروست بکات، بۆ کارگەکانی ناوهخۆی ھەرێمی کوردستان و عێراق بەھەمان شیوه، دەبیت زانیاریەکان بەم شیوه بیت کە لە خشته خواروو ناماژە کراوە ..

ناوی کۆمپانیا	ناوی
کۆمپانیا	بەرھەم
ھاوردەکار	تەزمارکردن

ماددەی نۆیەم - پێتوستە زانیاری سەر بەرھەمەکە ...

* بەپێ بەرپاری دەستەی بەرھەمەکەی سەلامەت خوارقی عێراقی ژمارە (١٥٨) لە ٢٠٠٨/٢/٢ خانی (٥) بېرگەی دووم بیت کە زمانی عەربی یان نینگلیزی دیاری کردووە.

* ماوەی بەسەرچوونی خواردنەوەی ووزە (مشروبات طاڤە) بەپێ تایبەتمەندی عێراقی ژمارە (٢٠١٢/١٨٤٧) نویکراوەی دووم بېرگەی (٤) - (١١) بیت واتا تایبەتمەندی وولاش سرچاوە کە لە تىستادا تایبەتمەندی عێراقیمان نیە بۆ ئەم بەرھەمەو دەبیت ماوەی بەرھەم هیننان و بەسەرچوون لەسەری بەنوسرت. و بۆ بەرھەم کارگەکانی ناوهخۆش بە ھەمان شیوه سەرەوە دەبیت.

* ھەر گۇزانکاریدەك لە تایبەتمەندی عێراقی کرا تایبەت بەم دوو بېرگەی سەرەوە دەبیت کۆمپانیا / بازرگان پابەند بیت.

ماددەی دووم - دەبیت لەسەر بەرھەمەکە نەم ناگاداریانە خواروو بەنوسرت و بە ناسانی بخوئندىتەوە.

١. نابن کەسانی خوار تەمەنی ٦١ سالن بیخۇنەوە.

٢. نابن زىن سکا پر و شىرەدر بیخۇنەوە.

٣. نابن نەو کەسانەی کەھستیاریان (حساسیيەيان) ھەيە بە کافايىن بیخۇنەوە.

٤. نابن نەوانەی کە نەخۇشى دل و پەستانی خوتىن و شەکریان ھەيە بیخۇنەوە.

٥. نابن بەکار بەئىزىز لەکاتى وەرزش يان راستەوخۇ دواى وەرنىش كەن.

٦. نابن رۆزىنە لە ٥٠٠ مەليلەر زىاتر بەخۇرۇتەوە.

٧. نابن لەگەل نەتكەل نەتكەل بەخۇرۇتەوە.

ماددەی يانزەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا پێتوستە بەرپارەکانی خۆی ناگادار بکاتەوە کە بەرھەمەکەی لە شوتىنىك (وەفە) بەرزا دابنېت کە مەندان دەستى نەگاتن وە لەگەل هېچ جۆر خواردن و خواردنەوەيەك لىتكەل نەکرى و نابنیت بەکەسانی خوار تەمەنی ٦١ سال بقۇزىشت.

ماددەی دوازەھەم - ھەر بازرگانىك/ کەمپانیا بەپەنەت ریکلام بۆ بەرھەمەکەي بکات پێتوستە....

١. نابنیت ریکلام بکات تاوهەكى لە لایەن بەرھەمەکەي پێت نەدرېت.

٢. ریکلامى بەرھەمەکەي پێشکەش بە وزارەتی تەندروست / بەرپویە رایەتی گشت کاروباری تەندروست بکات بە مەبەستى دەنیابون دروستى ریکلامەكەي لە رووی تەندروستىدەوە.

٣. دەبیت لە ریکلامەكە نامازە بەو ناگادارىانە بکات کە لە ماددەي يانزەھەم نامازەمان پێن کرووە.

٤. نابنیت لە ریکلامەكە وا پیشان بدرېت کە خواردنەوەي ووزە بەخش دەبیتە ھۆی تەندروستىدەي باش بۆ جەستەي مرۆڤ.

No:

Date / / 2019

بازرگان

کۆمپانیا

دەپەن

ژمارە:

ریکەوت: / ٢٧٨ / کوردى

(پیشەمەرگە سومیولی نەتەوەی و پارێزەری کوردستان)

ماددەی سیزدەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا دەبیت زانیاری نەو بىریکارانەی بەرھەمەکانیان پىن دەفرۆشیت لە شارەکانی کوردستان پېشکەش بە وەزارەتی تەندروستی/ بەرپویبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی بکات.

ماددەی چواردهەم - بازرگان/ کۆمپانیا لە کاتی زیادکردن يان گۆرنى بىریکارەکەی بۇ فرۆشتنى بەرھەمەکەی دەبیت وەزارەتی تەندروستی/ بەرپویبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی ئاگادار بکریتەوە.

ماددەی پانزەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا دەبیت مۇئەتى تەندروستى كۆگیان ھەبیت لەلايدن بەرپویبەرایەتی گشتی تەندروستى كۆگیان ھەبیت بەرپویبەرایەتی پاراستى تەندروستى نەو شارەی كۆگاکەی لىتە.

ماددەی شانزەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا دەبیت ھەمو نەو بىریکارانەی بەرھەمەکانیان پىن دەفرۆشیت مۇئەتى تەندروستى كۆگیان ھەبیت لەلايدن بەرپویبەرایەتی گشتی تەندروستى/ بەرپویبەرایەتی پاراستى تەندروستى نەو شارەی كۆگاکەی لىتە.

ماددەی خەقىدەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا دەبیت لە ٦/١٠٣٠ تاواھوکو ٦/١٠ تاواھوکو بەرھەمەکەی بە ئۇتۇمپىنى ساركەرەوە نە ئاوهخۇ و دەرەوە بىگاۋىتىدە، وە ھەركاتىنە كەش و ھەوا لە ئاوهخۇي ھەرێمی كورستان زووتر كۆزانكارى يەسەرەتات بۇ ھەر زىرى كەردا ئاوا كار بەم يېڭىوتىدە سەرمۇمان ئاڭىرتىدە تەندروستى لە پارېزگاڭانى ھەرێمی كورستان دەتاۋەن رېتىنەي تايىەت بەم يابەتە دەرىكەن.

ماددەی ھەزەرەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا بە ئىتىنامەتى لىن وەردەگىرىت كە لە کاتى ھاوردەكىرىتى بەرھەمەکەی بۇ ھەر باج نەمېرىنى نەو بە ئىگە ئاڭىمانە ئاماڭىمان پىن كەردووە بە شىوهى (Original) بېينىت دواي (٢٠) بۇز وە كار بە كۆپى بە ئىگە ئاڭىمان دەكىرت لە سەرتادا بۇ راي كەردنى مامەتەكەی. وە پېنۇستە بە پىن بە ئىگە ئاڭىمان كە دىيارى كراوه پېشتراسەت كرايىتەوەلە لايەن....

١. ژۇرى بازرگان و پېشەسازى و ولاتى بەرھەم ھىن.

٢. وەزارەتى دەرەوەي و ولاتى بەرھەم ھىن.

ماددەی قۆزدەھەم - بازرگان/ کۆمپانیا لە کاتى ھاوردەن خوارەندۇوە و وزە بەخش دەپەن نەم بە ئىگە ئاڭىمانە خوارەوبە زمانەکانى (عەربى يان ئىنگلەزى) بېينىت وە دەبیت ژمارەي باج نەمېرى يان ژمارە (Invoice) نەسەر ھەمو بە ئىگە ئاڭىمان (بروانا ئامانە) ھەبیت.

١. بۇ نەو بەرھەمەت دەيدەوت شاوردە بکات. (Packing List)

٢. (Commercial invoice) بۇ نەو بەرھەمەت دەيدەوت شاوردە بکات وە پېشتراسەت بکریتەوە بە پىن ماددەی ھەزەرەھەم خالى (١١).

٣. بە ئىگە ئاڭىمانە تەندروستى (الشهادة الصحية) (Certificate of Health) و ولاتى بەرھەمەن وە پېشتراسەت بکریتەوە بە پىن ماددەی ھەزەرەھەم خالى (٢).

٤. بە ئىگە ئاڭىمان سەرچاوه (الشهادة المنشأ) (Certificate of Origin) وە پېشتراسەت بکریتەوە بە پىن ماددەی ھەزەرەھەم خالى (١،٢).

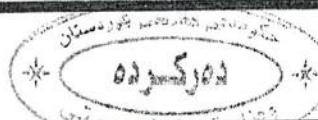
٥. راپۇرلى پېشىنەتى كۆمپانىيەن بەرھەم ھىن (Certificate of analysis) نەم بە ئىگە ئاڭىمانە تايىەتەندى بەرھەمەکەي تىندا IQS بىت لە رووي شىكىرنەوە مایکروبايالوجى و كېيىماوى ھەر وەك لە تايىەتەندى عيراقى تايىەت بە خوارەندۇوە و وزە ھەمە (2307/2013).

٦. هەبۇنى يەكىن لە بە ئىگە ئاڭىمى جەددەتى (Quality) جىهانى (GMP, ISO 2200-2005 FOOD) وە يەسەر نەچوو بىت واتە دەبیت كۆمپانىيە بەرھەمەن يەكىن نەم بە ئىگە ئاڭىمان بەدەست بېينىت HACCP, SAFETY نەلايدن كۆمپانىا جىهانىيە رېتىدراوهەكان بۇ پېندانى نەم بە ئىگە ئاڭىمان. وە دەبیت پېشتراسەتكارايىتەوە بە پىن ماددەی ھەزەرەھەم خالى (٢) تەنها بۇ يەك چار بە شىوهى سالانە يان تاواھوکو رېنگوتى بەسەرجوونى بروانامەكە.

No:

Date / / 2019

ژمارە:

ریکەوت: ٢٧١٨ / کوردى

((پیشەرگە سومبولی نەتەوەی و پاریزەری کوردستان))

٧. بەلگەنامەی فرۆشتنی ئازاد (FREE SALE) بسەلەتین کە ھاوالاتی و ولاتی بەرھەم ھینز نەم بەرھەم بەکاربێتت و نەحالتەتیک ژگەر لە وولاتی خۆی نەفرۆشیت پیویستە نەم کۆمپانیایە بەرھەمکەی بە لایەنی کەم بفرۆشیت بە دوو وولاتی تر و پشتراستکراییتەوە بە پى ماددەی هەژەھەم خالى (٢) تەنها بۆ یدک جار.

ماددەی پیست- بازرگان/ کۆمپانیا ژگەر توانی ھەموو ژو بەلگەنامەنی لە ماددەی نۆزدەھەم ئاماژە کراوه لە ریگەی ژو دامودەزگا حکومیتی کە بەپریسیاریەت پیشەسازی و بازرگانی لە ژەستودایە بۆمان بە نیمدەیل ڕەوانە بکات، نەم حاتەتە لە جینەجەن کردنی ماددەی هەژەھەم دەپەخشنەت، بە پیچەوانەوە دەبیت پابەند بیت.

ماددەی پیست و یەکا- ژو بازرگان/ کۆمپانیایانە دەیانەوتت بەرھەم (خواردنەوەی و وزە بەخش) لەناو ھەرێمی کوردستان و عێراقدا بەرھەم بیتت ژو پیویستە.....

١. کۆمپانیادەبیت ئامادەبیت ھەمان رۆتینی تۆمارکردن جینەجەن بکات.

٢. کۆمپانیا دەبیت ناوی بەرھەمکەی تۆمار بکات لە وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ھەرێمی کوردستان یان عێراق.

٣. کۆمپانیا دەبیت مۆنەت تەندروستی کارگەی ھەبیت.

٤. پیویستە کۆمپانیا ژو ماددە سەرتاییەتی ھاوردەتی دەکات مۆنەتی لایەنی پەیوەندىدار بیتت. وە وەزارەتی تەندروستی ئاگادار بکاتەوە بەر لە ھاوردەکردن ماددە سەرتایی.

٥. پیویستە کارگە تاقیگەی ھەبیت و پیش فرۆشتنی بەرھەمکەی پشکنین تەواو بکات لە رووی (کیمیاواي، مایکرۆبایۆلۆجي).

٦. وەزارەتی تەندروستی/ بەپیوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی ھەر کاتیک بە پیویستی زانی نەمونەی بەرھەمکە لە تاقیگەی ناوهندى خوارک پشکنین دەنجماد دەدات لە رووی (کیمیاواي، مایکرۆبایۆلۆجي) وە تیچووی پشکنینکە لە ژەستۆی کۆمپانیا دەبیت.

٧. پابەندبۇونى کارگە بە دابین کردنی ئامېرى پېۋانەيى وورد لەسەر ھەنلى لە قوتۇوکىردن بۆ گۇنۇرلۇكىرىنى پېۋانە و ریزى ماددە تواوەکان لە گىراوهی خواردنەوەی و وزە وە رووهە ریزە گازى تواوه ، لەکاتى دروستىردنى بەرھەم کە بەشىۋەتكى ئۇقۇماتىكى و بەرددوام بۆ دەنلىباوون لە دەستكەوتى پەيتىھەن دەرسەت لە ماددە کاریگەرەكان لە خواردنەوەي و وزە كە گۈنچاو بیت لەگەن ژو ریزىمەتى كە بۆي دىيارى كراوه. بۆنەمەش کارگە (کۆمپانیا) پابەند دەكىرت بە دەنجمادانى پشکنین بۆ بەرھەمنى كۆتايى وە پىشەستى بکاتەوە كە بەرھەمکە ھاوتایە لەگەل ژو مەرج و پېۋانانەي بۆي دىيارى كراوه بەگۈزەت ئابىەتەندى پېۋانەيى وەللاتى ھاوردەكار.

٨. پیویستە سالانە نووسراوى لارى ژەبۇن بۆ فرۆشتنی بەرھەمکەی نوى بکاتەوە.

٩. لەکاتى زىادکردنى ھەر بەرھەمیکى ترى خواردنەوەي و وزە بەخش دەبیت بەرھەمکە لە وەزارەتی تەندروستی/ بەپیوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستى تۆمار بکات بەر لە بەرھەم ھینان.

ماددەی پیست و دوو - وەزارەتی تەندروستی/ بەپیوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی ھەر کاتیک بە پیویستی زانی نەمونەی بەرھەم ھاوردەكار یان ناوهخۆي کوردستان و عێراق بیبات بۆ پشکنین لە يەكىن لە تاقیگەكانى دەرەوە لە رووی (کیمیاواي، مایکرۆبایۆلۆجي) وە تیچووی پشکنینکە لە ژەستۆي کۆمپانیا دەبیت.

No:

Date / / 2019 / ٢٧٨٨ / کوردى ریکهوت:

((پیشەرگە سومبولي نەتەوەی و پارێزەری کوردستان))

ماددهی بیست و سی - بازرگان/ کۆمپانیا نەگر بەرهەمکەی خواردنەوە و وزە بەخش لە خوارووی عێراق بھینیت لە ریگەی ووشکانی و ئاسمانی بۆ هەرێمی کوردستان پیویستە پابەند بیت بە هەموو ئەمادانە ئامازەمان پێن کردووه.

ماددهی بیست و چوار - کۆمپانیا/ بازرگان دوای جن بەجنی کردنی ماددهی (حدوتەم) نەو شاندەی دەچیت بۆ سەردانى کارگەی بەرهەم هین لە راپورتی نەنجامن سەردانى کردنەکەیان نەگر بەرهەم کارگەیان بە باشیان زانی هاوردە بکریت نەوا کارگەی بەرهەم هین دەتوانیتەممو دۆکیویتتەكان لە ریگای نیمه بیان بینیت بۆ نیمه یان (wt.b.chawderykhorak@gmail.com) و دەبەخشیت لە ماددهی (ھەرێمەم) بۆ پەسەندکردنی بەلگە ئامەكان.

ماددهی بیست و پنجم - کۆمپانیا/ بازرگان ئاییت قەبارە (قووتوو، بىلى شوشه) لە (٢٥٠ مەل) دوو سەدو پەنچا میلیلتر کەمتر بیت. و بۆ بەرهەم کارگەکانی ناوخۇی کوردستان و عێراق بە هەمان شیوه.

ماددهی بیست و شەش - پیویستە هەموو خواردنەوەیکی وزە بەخش کە لە دەرەوە هاوردە دەکریت لە لایەن وەزارەتی تەندروستی/ بەریوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی/ بەش تاڤیگەی ناونەندی خۆراک پشکنیتی بۆ بکریت بە پێی تایبەتمەندی پیوانەیی عێراق لە رووی پشکنیتی فیزیاوی، کیمیاوی، مایکرۆبايولوژی و تیچووی پشکنیتەکە لە نەستۆی کۆمپانیا دەبینت.

ماددهی بیست و حەوت - سەرینچیگار بە پیئیاردن (غرامە) سزا دەدریت بە پێی یاسای تەندروستی گشتی ژمارە (٨٩) سالی (١٩٨١) کە لە (٥٠٠٠) پەنچا هەزار دینار کەمتر نەبینت و لە (٥٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینار زیاتر نابینت.

د. ریکهوت حمە رشید کریم
وەزیری تەندروستی

٢٠١٩/٤/١

وەزیری کەمپینگەی بۆ زانین لەگەل ریزدا.

وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی/ بۆ زانین لەگەل ریزدا.

بەریوەبەرایەتی ئاسایشی گشتی ھەرمەم/ بۆ زانین لەگەل ریزدا.

بەریوەبەرایەتی گشتی گورگى ھەرمەم/ بۆ زانین لەگەل ریزدا.

نوسینگەی بەریز و وزیر/ بۆ زانین لەگەل ریزدا.

بەریوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی / بۆ زانین لەگەل ریزدا.

بەریوەبەرایەتس پاراستنی تەندروستی و خۆراک/ بەش چاودیتی خۆراک. بۆ بەدواچوون ئەنجامدانی کاری پیویست.

دۆسیەی گشتی.

خولاو

B4/2